

İstanbul Şehremaneti Mecmuası

İBB Atatürk Kitaplığı Yayın Birimi

Türkiye Cumhuriyeti İstanbul Şehremaneti Mecmuası, ilk sayısı 1 Eylül 1340 [1924] ve son sayısı Mart 1942 tarihinde olmak üzere 199 sayı olarak İstanbul Belediyesi tarafından yayınlanmış bir dergidir. Harf Devrimi'ne kadar çıkan 51 sayısı eski harfli olan dergi, sonrasında yeni harflerle uzun yıllar yayın hayatına devam etmiş. Mecmua, İstanbul Şehremini Emin Erkul döneminde yayın hayatına başlar ve sondaki belediye başkanları Muhittin Üstündağ ve Lütfi Kırdar döneminde yayınlanmaya devam eder. Lütfi Kırdar döneminde Mart 1942'den sonra bilinmeyen bir sebepten dolayı yayın hayatı son bulur.

İstanbul Belediyesi'nin tarihi hakkında önemli bir kaynak olan dergi, İstanbul'un mimarisi, tarihi, sosyal, ekonomik, gündelik hayatı, belediye işleri hakkında vazgeçilmez bir hazine olarak değerlendirilebilir. Dergide belediye ile ilgili mevzuat, iskân, imar, fen işleri, toplum sağlığı, idari işler, şehir haberleri, şehirle alakalı istatistikler, belediye uygulamalarından doğan hukuki anlaşmazlıklar, resmi yazışmalar, doğrudan veya dolaylı belediye işleriyle ilgili kanunlar, nizamnameler, talimatnameler, emirnameler ve kararlar, İstanbul'un tarihi, şehremanleri ve şehrin eski eserlerine dair araştırmalar yayınlanır. Yani sıra, Batı belediyelerindeki gelişmeleri Türkiye belediyelerine aktarmak da derginin diğer bir amacı.

Birçok çalışmaya kaynaklık eden dergi hakkında Zafer Toprak *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*'ne yazdığı maddede, haklı olarak, bu yayının birçok önemli çalışmasıyla tanınan Osman Nuri Ergin'in gayretleri sonucunda hayata geçirildiğini belirtir.¹ Dergi hakkında diğer bir ansiklopedi maddesinde Semavi Eyice "dergide belediye ile ilgili mevzuat, istatistikler, iskân ve imara dair konular, şehir haberleri, belediye uygulamalarından doğan hukuki ihtilaflar, resmi yazışmalar, trafik yönetmelikleri hakkında bilgi ve yazılar yanında İstanbul'un tarihi ve şehrin eski eserlerine dair araştırmalara" da yer verildiğini belirtir.²

İstanbul şehir tarihi ve belediyesi hakkındaki bu önemli kaynak, İBB Atatürk Kitaplığı tarafından Temmuz 2022'de eski harfli ilk 51 sayısının çeviriyazı ve tıpkıbasımıyla yayınlanmaya başlandı. Yayın her ay bir sayı olmak üzere Atatürk Kitaplığı sitesinde açık erişime sunulmaya devam etmekte.

Notlar

- 1 Toprak, Z. (1994). *Şehremaneti Mecmuası, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, c. 7. İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı, s. 149.
- 2 Eyice, S. (2001). *İstanbul Şehremaneti Mecmuası, TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 23. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, s. 307.

Fotoğraf Derginin yeniden yayınlanmış sayıları. Serdar İşlek

İstanbul Şehremaneti Mecmuası'nın 1 Eylül 1340 [1924] tarihli birinci sayısının iç kapağı. Kapakta, derginin kurucusu olarak Şehremini Operatör Emin Beyefendi'nin fotoğrafı konulmuştur.

İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu

Derginin Eylül 1928 tarihli 49. sayısının ilk sayfası. 1 Kasım 1928 tarihli Harf İnkılabı'ndan önce başlıklarda yeni harfler kullanıldığı görülüyor.

İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu

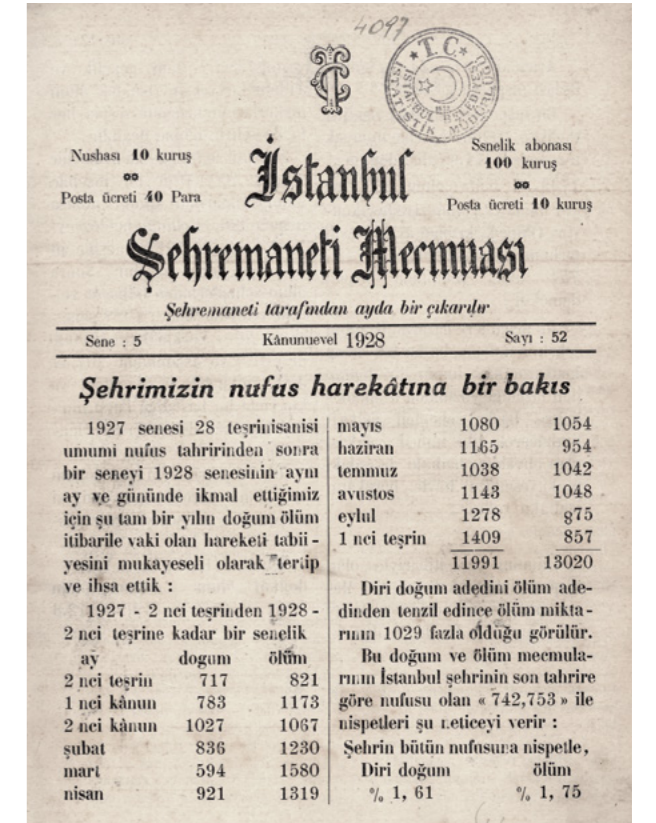

Derginin 1 Kânunuevvel 1340 [1924] tarihli 4. sayısında yayınlanan Karaağaç Mezbahası ile ilgili yazıdan bir sayfa. Derginin birinci senesinde yayınlanan istisnai görselli bu yazıda, yeni yapılan Karaağaç Mezbahası'nın fotoğrafı yayınlanmıştır.

İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu

Derginin yeni harflerle basılmış ilk sayısının ilk sayfası.

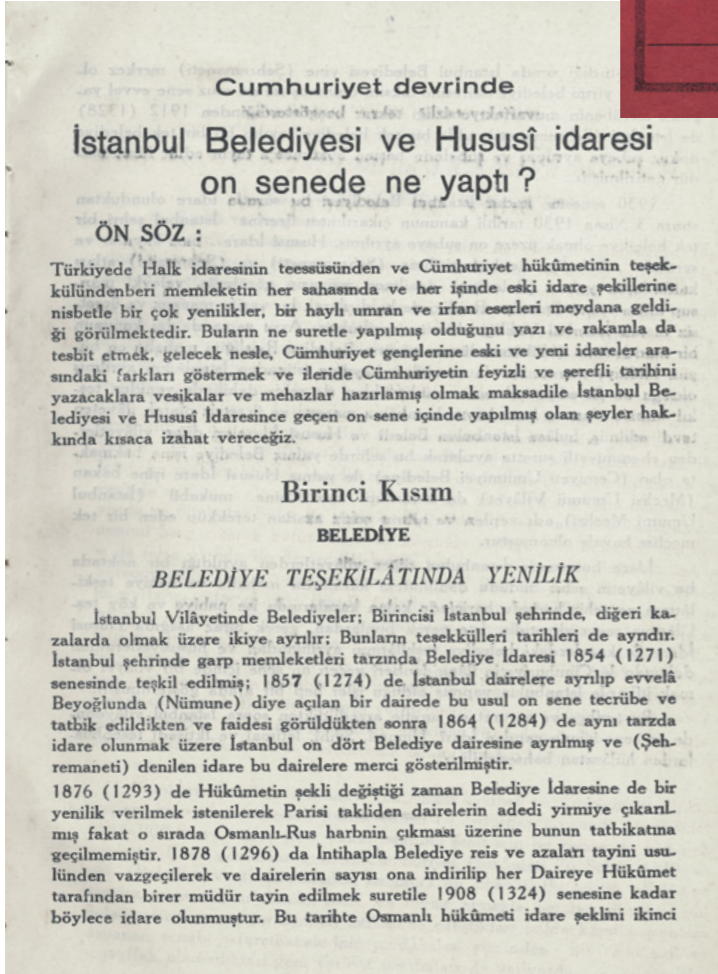
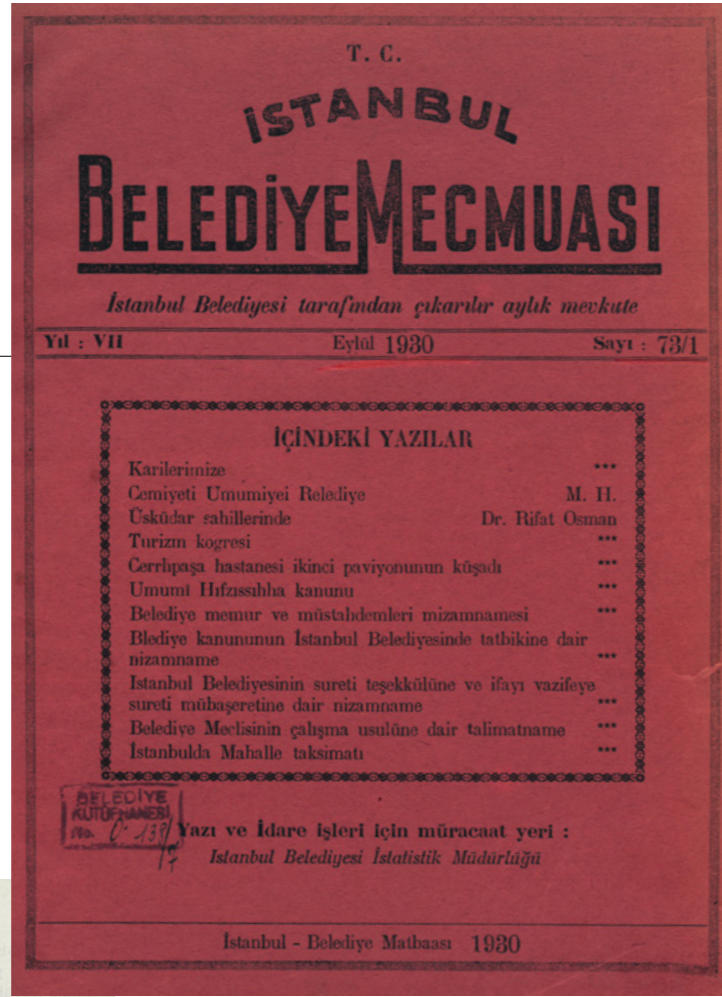
İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu

İSTANBUL ŞEHREMANETİ MECMUASI · KOLEKSİYON

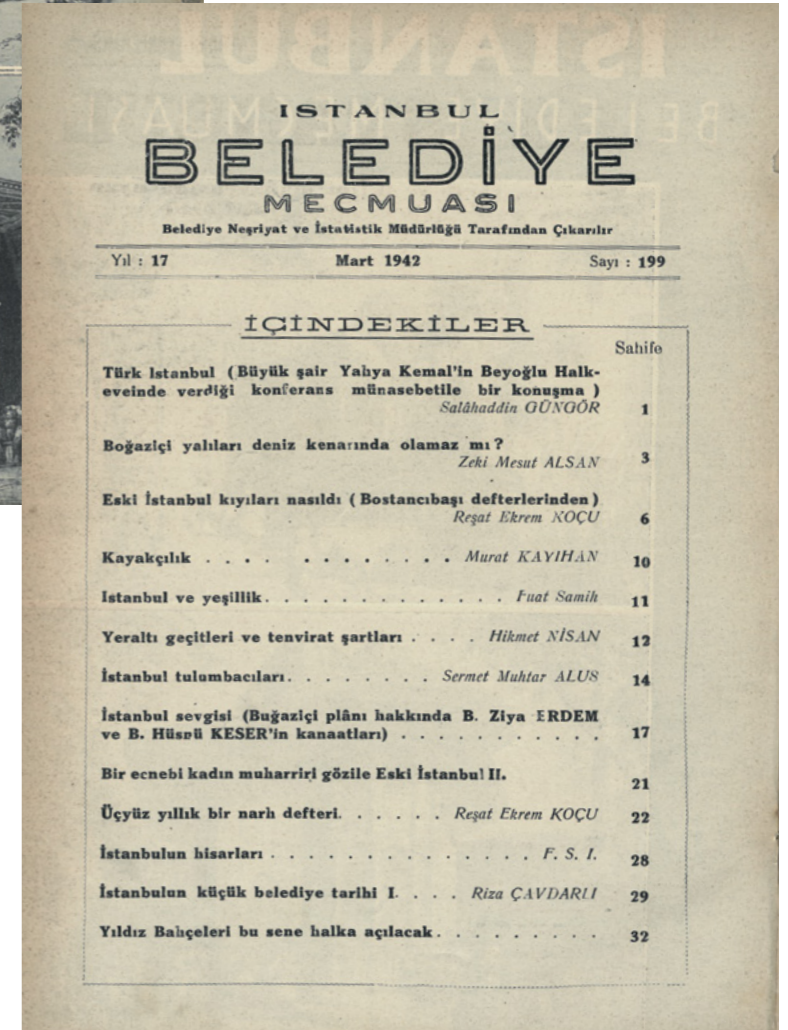
14 Nisan 1930 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanan 1580 sayılı Belediye Kanunu'yla "Şehremaneti" yerine "Belediye" tabirinin ikame edilmesi üzerine, Eylül 1930 tarihli 73/1 sayısından itibaren dergi *T.C. İstanbul Belediye Mecmuası* adıyla yayınlanmaya devam etmiştir.

İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu

Cumhuriyetin 10. yıl dönümü şerefine çıkarılan 29 Ekim 1933 tarihli 109-110. sayısında, İstanbul Belediyesi ve Özel İdaresi tarafından yapılan on yıllık faaliyetler aktarılmıştır.

İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu

Mart 1942 tarihinde çıkan 199. sayının ön kapak ve içindekiler sayfası.

İBB Atatürk Kitaplığı Koleksiyonu